

KARAKOÇ AĞABEY

Arif BİLGİN

Okumaya ilkokul dördüncü sınıftan itibaren alıştım. Gelirimiz kitap ve gazete almaya elverişli olmadığından evimize çok yakın olan ve o yıl açılan Elbistan Çocuk Kütüphanesi'nin başta gelen okuyucularından olmuştum. Ayrıca, nerede bulsam özellikle dedemlerde -onlar günlük gazete alırlardı- elime gazete ve kitap olarak ne geçerse okurdum.

Aynı şekilde bir gün dedemlerde gazete ve kitapların bulunduğu pencereye bakarken elime, küçük boyutlu, soluk turuncu renkli, karton kapak, samanlı kâğıda basılmış "Hasan'a Mektuplar" diye bir kitap geçti. Kitabın kapağındaki "Mektup yazdım Hasan'a / Ha Hasan'a ha sana" esprisi o kadar hoşuma gitmişti ki, o saniyede itibaren Abdurrahim Karakoç'la tanışmak, görüşmek arzusu duydum. Daha o gün okuyup bitirmiştim. O güne kadar Afşinli halk şairi Kul Hamit'in, Elbistanlı şairlerden Adil Soydan'ın (Gönül) kitapları ile adını hatırlamadığım birkaç şiir kitabı daha ancak okumuştum. O zamanlar revaçta olan ve manzum yazılmış Yusuf ile Züleyha, Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin kitaplarına da zaman zaman bakardım. Bir de yine aynı sınıfta iken okulumuzun müdürü ve matematik öğretmenimiz M. Fethi Akat'ın "Yaralı Bozkurt" isimli manzum piyesini hem okumuş hem de sahnelemiştik. Elbistan'ın Sesi gazetesinde yayınlanan dedem Hacı Ahmet Güler dâhil birçok şairin şiirlerini de kaçırmazdım. Bu yüzden Çıtak Ahmet, Abdurrahim Karakoç, Hayati Vasfi Taşyürek, Cansız Hacı, H. Hasan Uğur gibi isimlere yabancı değildim.

Ortaokul ikinci sınıfta iken sanıyorum 1965'te Bahaettin Karakoç'la da tanışmıştık. Elbistan'da sağlık memuru olarak çalışıyordu. Onun güler yüzü, sevecen tavrı ve bizlere bir şeyler kazandırma gayreti hep saygıyla andığımız izlenimler olarak aklımda kalmıştır.

O sıralarda, Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesinde okuyan arkadaşım Mehmet Karaman kendisinin de şahit olduğu bir anıyı anlatınca, Abdurrahim ağabeyle tanışma arzum birkaç kat artmıştı. Maraşlı Halk Şairlerinden Mustafa Zülkadiroğlu "Bomboş" (1967) isimli bir kitap yayınladı. Kitabın yayınlanmasından sonraki ayların birinde Abdurrahim Karakoç, Maraş'ta bir geceye katılır. Salonda onu gören Mustafa Zülkadiroğlu ile aralarında şu konuşma geçer:

- Abdurrahim Bey, benim kitabımı görmüş müydünüz?
- Hangisini?
- Bomboş'u.
- Haa gördüm, gördüm..
- Nasıl buldunuz?
- Bomboş!..

Ciddi, pek gülmez gibi görünen yüzünün arkasında müthiş bir espri yeteneği, anlayışı ve taşı gediğine koyma zekâsı vardı. Zaten öyle olmasaydı, o harika, ince ve derin hiciv şiirlerini yazabilir miydi? Ayrıca çok sakin, sevecen, sesini hiç yükseltmeyen, sabırlı bir insan olarak yer etti içimde...

60'lı yılların son çeyreği gibi geliyor bana; 67 mi desem, 68 mi? Elbistan'da Çarşı Camii'nin kuzey taraf karşısında yavaştan değişmeye yüz tutmuş 'Marangozlar Çarşısı'nda hepsi iki katlı olan binaların en dar olanı, Ali Akbaş'ın önderliğinde Elbistan'da ilk 'Ülkü Ocağı' olarak kiralanmıştı. Kimi arkadaşlarıma uyararak ben de arada sırada gelip gitmeye başlamıştım... On beş, on altı yaşındaydım, benim gibi yeni yetme gençlerden sekiz on tane gelip gidene görürdüm...

Biz daha çok akşamları giderdik. Bir saat kadar oturur, ikram edilen çayı içer ayrılırdık. Bir süre sonra bazılarının seminer konuları verilmiş olmalı ki, periyodik olarak haftada bir sunulmaya başladı. Konunun adı ilgimizi çekerse gidip dinliyorduk. Samimi arkadaşlarımdan birine seminer konusu olarak "Toprak Reformu"; yararlanması için de Prof. Dr. Mümtaz Turhan'ın "Toprak Reformu ve Köy Kalkınması" (1964) isimli kitabı emanet edilmişti. O arkadaşım seminere üç gün kala işini bahane ederek cayınca, Ali Akbaş, benden rica etti. Ben de kabul ettim. Gece gündüz çalışarak üç gün içinde hazırlandım ve belirlenen günün akşamı dinlemeye gelen on, on beş kişiye sundum.

Ali Akbaş sunum yaptığım masanın yan tarafında iken tam karşımda zayıf, esmer, siyah ve hafif sarkık bıyıklı, simsiyah saçları alınının yarısından çoğunu kapatmış; dinlerken sürekli elindeki kalem ile kolunu dayadığı masada bir kâğıda başını hiç kaldırmadan şekiller çizen biri oturuyordu. Arka arkaya sigara içiyor, sigarasından nefes çekerken avurtları sanki birbirine degecekmiş gibi içeri çöküyordu. Tahta sandalyede ve sürekli bacak bacak üstüne atarak oturuyordu. İşin ilginç yanı, bunu yaparken üstteki bacağı ile yere basan bacağı ve bu bacağı yasladığı sandalyenin ayağını da birlikte sardığı gibi ayağı yandan dışarı çıkıyordu. Ali Akbaş, bu ağabeyle ve yaşı bizlere nispeten beş on yaş daha büyük birkaç kişi tebrik ettiler, yüreklendirici sözler söylediler.

Sonra Ali Akbaş oradakileri tanıttı; meğer tahta sandalyede oturan, o zayıf, esmer ve sürekli sigara içen Abdurrahim Karakoç imiş. Heyecanlanmış, sevinmiş ve onu sevmişim...

O yıllarda Abdurrahim Karakoç Ekinözü belediyesinde muhasip olarak çalışırdı. Milliyetçi, dini değerlere önem veren bir şair ağabey olarak bildiğimizden, sohbet ve fikirlerinden istifade etmek düşüncesiyle, arkadaşlarım (Mehmet Karaman, Orhan Poyraz, Yalçın Bolu) ile onu, zaman zaman ziyaret ederdik. Ya kasabanın kahvesinde bulurduk onu ya belediyedeki odasında. Çay ikram ederdi, sorularımıza cevaplar verirdi; nelerle uğraştığımızı, neler okuduğumuzu vs. sorardı. Ben de bu ziyaretlerimizin birinde şiiri ne zaman, nasıl ve nelerden etkilenerek yazdığını sormuştum. Şu cevabı vermişti:

– İlham bu, ne zaman geleceği belli olmaz Arif. Daha çok yalnızken misafir olur bana... Yanımdan defter kalem eksik etmem. Geleni geldiği kadar hemen yazarm. Sonra üzerinde düşünürüm, değişiklikler yaparım. Yattıktan sonra da gelir sıklıkla.. Düşünün, lamba sönmüş herkes uyumuş, sen uyumadan önce yatakta dönüp duruyor, kafanda hayallerle, hayatla, gerçeklerle, şiirle, savaşıyorsun adeta.. Birden bir dörtlük, bir beyit düşüyor aklına. Onu kaçırmamak gerek. Yarına kadar unutabilirsin. Yerimden kalkıp, kibriti bulup, lambayı yakıp, kâğıdı kalemi alıp yazıncaya kadar unutmaya ihtimali vardı ve aile efradı rahatsız olabilirdi. Sırf bunlar için pilli küçük bir teyp aldım, hemen düğmesine basıyorum, aklıma düşeni okuyorum, ertesi gün de deftere aktarıyorum. Daha önce yani teyp yokken, lambayı yakmaya erindiğim veya kibrit bulamadığım zamanlarda, hemen yanımdaki ocaktan aldığım kömürle, görmeden duvara beyitler, dörtlükler yazdığım çok oldu. Yine ziyaret etmek üzere niyetlendik ve mesai saati içinde Cela'ya (Ekinözü) ulaştığımızdan odasında olacağını düşünerek belediyeye uğradık. Yoktu. Mesai arkadaşları, "Misafirleri gelmiş. Çağırdılar. Yukarı İçme'ye gitti" dediler. Çok yakındı. Üstelik kestirme bir yolu varmış, tarif ettiler ve yürüyerek gittik.

Ana yoldan Yukarı İçme'ye ayrılan yolu geçerek geçmez sol tarafta, özellikle anayola paralel olarak akan arkın iki yanına dikilmiş yaşlı kavak ve söğüt ağaçlarının gölgesiyle serinleyen çok geniş bir çayırılık vardı. Bu çayırılıkta, birçok ilden daha çok güney illerinden, hatta yurt dışından şifalı olduğu bilinen acı su içerek derdine deva aramak için gelenler, canları sıkıldığında, sohbet arzuladıklarında veya gezindikten sonra serinlemek niyetiyle gelip oturlardı. Burada rengârenk, her kültürü temsil eden insanı görmek mümkündü. Aşağı İçme'de de aynı şekilde... Abdurrahim Karakoç'un yüreğine üç ayrı Mihriban'ın aşkını düşüren işte bu iklimdi... Biz oraya geldiğimizde, gölge alanda, büyük bir halka şeklinde sandalyelerde oturan yirminin üzerinde insan görünüyordu. Bize göre sağ tarafın orta kısmında Abdurrahim ağabey oturmuştu. Yaklaştık. Bakıp bizi görünce ayağa kalkarak hoşbeş etti. Misafirlerle tanıştırdı ve halkayı genişletmek amacıyla kollarını iki yana açarak geri doğru birkaç adım yürüdü ve yakınlarındakilere de kendisine uymaları için eliyle işaret etti. Böylece sağında solunda boşluklar oluşmuştu. Buralara bizim için sandalyeler getirtti... Halka geniş, oturanlar kısmen birbirine uzak olunca, daha yakın olanlar kendi aralarında sohbet ediyordu. Belki bunu önlemek, belki durgunlaşan havayı neşelendirmek için, bir ara Abdurrahim Karakoç, sesini hafif yükselterek, kelimesi kelimesine şunları anlattı;

– Yıllar önce bir gün yine misafir arkadaşlarla burada oturuyorduk. Şu karşı yolda tozu dumana katan gosgoslu bir araba gelip durdu. Sanıyorum Mercedes'ti. Onu görünce yaklaşan gence bir şeyler söyledi. O da koşarak yanıma geldi ve bana, 'Abdurrahim ağabey, bir hanım seni görmeye gelmiş; buraya kadar gelebilir mi, diyor' dedi. Ee hanım olunca, belki gelmeye çekinmiştir diye düşündüm ve gittim. Yaklaşırken kadın arabadan indi. Hoş geldiniz dedim. O, 'hoş bulduk; ben Ankara Kayseri üzerinden Malatya'ya gidiyordum, tabelada Elbistan yazısını okuyunca, şiirlerinden dolayı hayranlık beslediğim ve Elbistanlı olduğumu bildiğim Abdurrahim Karakoç'u görmek, tanımak istedim. O yok muydu?' dedi. Ben de 'Hanımefendi, Abdurrahim Karakoç benim' dedim. Bunun üzerine kadın baktı, baktı hemen yanında durduğu arabasının kapısını açarken, 'keşke sizi görmeseydim de hayalimdeki gibi kalsaydınız' dedi ve binip gitti. Ne kadar gülmüştük, ne kadar...

Uzun yıllar, binalarının yerleri ve bahçeleri bugün Köprübaşı'ndaki parkın içinde kalan Avcılar Kulübü ve bitişiğindeki Öğretmenler derneği, bütün Elbistanlıların nefes aldığı, oturup çay içtiği tavla, iskambil, satranç oynadığı ve misafirleriyle sohbet ettiği yegâne yerd. Abdurrahim ağabey de Ekinözü'nden geldiğinde uğrarsa, arkadaşlarla burada buluşur sohbet ederdik. Eğer, gideceği zaman gelmişse, koltuğunun altında, muhakkak paket halinde, o günün hemen tüm gazeteleri, takip ettiği dergiler, mecmualar olurdu. O zamanlar her gün gelmek mümkün değildi, gelmişken bir haftalık malzeme ediniyordu herhalde... -Necip Fazıl'a rahmet olsun- bir gün 'Kaba softa ham yobaz'ın biri aklınca eleştirmişti:

–Kardeşim, içinde açık saçık avrat resimleri olan bu renkli gazeteleri niye okuyorsun ki? Abdurrahim ağabey de sakince cevaplamıştı;

–Ağabeyim, benim onları tanımam gerek. Şiirimi yazmam, eleştirmem, baltayı taş vurmamam için; ne yapıyorlar, ne demişler, bizim cenaha tavırları ne, ülkemiz nereye gidiyor, yönetenler ne ediyor öğrenmem için okumam gerek. Başka yolu var mı?

Bu tür sohbetlerimizden ilginç olanlarından birkaçını nakletmek isterim.

Hiciv-eleştiri konusunda sıkıntı çekip çekmediğini sormuştum da şöyle cevaplamıştı;

– Bizim milletin çoğu ahmak ve ciddi meseleleri o kadar önemsizmiş gibi ele alıyor ki, bu yüzden eleştiri konusu istediğimden daha çok çıkıyor. Bak şunu da söyleyeyim, ben solcu olsam bizim kesimi o kadar kolay hicvederim ki, akıllar durur.

Bu solcular da bizi tanıyacak kadar bilgi olmadığından eleştiremiyorlar, eleştirenler kurusıkı laftan öte gidemiyorlar...

İleri saat uygulamasına kesinlikle uymazdı. Saatini hiç değiştirmezdi. Neden ileri almadığını sorunca, tam Abdurrahim Karakoç'a uygun bir cevap vermişti;

– Niye alayım Arif, benim saatimin duruşu doğru, onlar eninde sonunda bunun ayarına geri geleceklerdir.

Bir defasında da Ceyhan'ın kıyısına oturmuş çay içerek sohbet ediyorduk. Sordum;

– Ağabey, Elbistan artık dar gelmiyor mu? Ülkemizin okuyan kesiminde tanımayan yok gibi, kimi şiirlerini sol kesim bile beğeniyor, türküleştiriyor; gecelerinde, törenlerinde okuyorlar.. İstanbul'a gitmeyi düşünmüyor musun?

Beklemediğim bir cevap vermişti;

– Düşünüyorum. Ama daha çok erken; belki ileride... Doktor Bey, Hâkim Bey; Mebus Bey gibi şiirlerim yayınlandıktan, bazıları bestelenip plaklara okunduktan sonra sol kesim, halkın derdiyle dertlenmemi kendine yakın bulmuş olacak ki, 'Gel bizde yaz, ne istersen iste...' gibi teklifler yaptı; ama kesinlikle yüz vermedim, vermem de... Gidersen, başka niyetlerle gideceğim...

1974 Mayıs'ında kısa bir süre Van'a gitmiştim. Misafir olduğumuz ev sahibi bizi akşam kardeşinin okulunun gecesine götürdü. Kapıdan girmeden önce "Aman arkadaşlar, ne olur sağcı, ülkücü vs olduğunuzu asla belli etmeyin; çok tehlikeli olabilir" diye tembih etmişti. Gecenin bir bölümünde dramatize edilmiş hâlde şiir yarışması vardı. O gece, orada Abdurrahim Karakoç'un 'Doktor Bey' isimli şiiri büyük oy farkıyla birinci olmuştu...

1974 yılında Kıbrıs Çıkartması'nın havasına kapılmış ve Elbistan Ülkü Ocağı "Türk Ordusu Yararına" bir gece düzenlemişti. Yöneten arkadaşlar (Yılmaz Terzi, Bilal Bütün vs.), benim sunucu olmamı istediler ve ısrarla kabul ettirdiler. Biletler satılmış, davetiyeler gönderilmişti. Gece başlamadan saatler öncesinden Dilek Sineması'nın bırakın salonunu, koridorları, merdivenleri hatta dış kapısının önü bile Elbistan'ın içinden, köylerinden, Afşin'den gelen insanlarla dolmuştu. Abdurrahim Karakoç, Hayati Vasfi Taşyürek de misafirler arasında idi. Ön sırada yer ayrılmıştı onlara... O sıralar ünü parlamış olan Kul Mustafa'nın, Kaynarî ve Hacı Karakılıç gibi halk şairlerinden oluşturduğu beş altı kişilik ekibi gecemizin ikinci bölümünü dolduracaklardı. İhtimal ki, halkın önemli bir kesimi onları dinlemek üzere gelmişlerdi.

Bizim hazırladığımız ilk bölüm bitmiş, arada yaptığımız açık artırma inanılmaz renkli geçmiş ve ilgi görmüştü. Hayati Vasfi Taşyürek kendi isteği ile şiir okumak üzere sahneye çıkıp tok sesiyle redifi "Bize inkılâp lazım, inkılâp lazım bize" olan şiirini okudu. Alkış inanılmazdı. Kul Mustafa gece başlamadan önce "Arkadaşım, bizim bölüm başlarken mikrofonu bize vereceksin, sunuculuğu biz kendimiz yapacağız" demesine rağmen, sunumum ve halkın bana olan tavrı hoşuna gitmiş olacak ki devam etmemi rica etmişti. Kâh ben sunuyordum, kâh kendisi mikrofonu alıp bir şeyler söylüyordu. Bir ara atışma yapmaya karar verdiler. Kul Mustafa ile çırağı olduğunu söylediği Hacı Karakılıç atışacaktı. Merhum Hayati Vasfi Taşyürek'ten ayak istediler; o da "Meydana gel" dedi. Gerçekten çok güzel, salondaki insanları pürdikkat dinlendiren, zaman zaman sesli ve alkışlarla tezahürat yaptıracak kadar heyecanlandırıcı veya kahkaha attıracak kadar neşelendiren bir atışma yaptılar. Ben mikrofonu bir ona bir berikine uzatıyordum. O sırada, cevabı düşünüp ve sazları eşliğinde söylerlerken gözlerindeki ışığın beni nasıl delip geçer gibi etkilediğini, nasıl gözlerinin fıldır fıldır döndüğünü hiç unutamadım!

Alkış daha çok alan, böylece havaya giren Kul Mustafa, mikrofonu elimden kaparcasına aldı ve salona dönerek meydan okudu. Üstüne şair tanımadığını, atışmada kimsenin yenemeyeceğini, vs söyledi. Bunun üzerine, salonda bir sessizlik oldu. Kimi ayıp ettiğini düşünüyordu, kimi "Aha şimdi Abdurrahim ağabey çıkar, onun hakkını avucuna kor" diyordu. Abdurrahim Ağabey, bana, 'beni sahneye çağır' işaretini yaptı. Ben de sahneyi boşalttıktan sonra söyleyecekleri olduğunu anons ederek davet ettim. Atışma yapacağı sanılarak heyecanlanan kalabalık salonu havalandırıyor neredeyse. Dışarıdakiler de içeri girmek için kapıları kırıyazdılar. Abdurrahim Karakoç, sahneye çıkıp mikrofonu aldı ve salonu alkışla inlettiren şu cevabı verdi;

– Ben, irticalen de söylerim. Bilenler bilir ki çok söyledim. Üzerinde durmadığımdan körelmiştir. Ama ben, asıl kalem şairiyim. Kalemle yazışmak üzere göbeğinden atan varsa buyursun çıksın karşıma!

Henüz çıkan olmadı...

Kabri nur, ruhu şad ve mekânı cennet olsun...